

NAPREDNA KVANTNA MEHANIKA

Pismeni ispit 18. 2. 2022.

ZADATAK 1 Čestica mase m giba se u 1D pod utjecajem potencijala $V(x) = -\gamma x$. U trenutku $t = 0$ čestica je u stanju $|a\rangle$ koje je normalizirano.

(a) Napišite Heisenbergove jednadžbe gibanja za impuls $p(t)$ i koordinatu $x(t)$ te ih riješite. Pretpostavite da su vrijednosti operatora u $t = 0$ jednake x_0 i p_0 .

(b) Izračunajte prosječne vrijednosti $\langle a|p(t)|a\rangle$ i $\langle a|x(t)|a\rangle$ ako su prosječne vrijednosti ovih operatora u $t = 0$ jednake $\langle x_0\rangle$ i $\langle p_0\rangle$.

(c) Izračunajte neodređenosti $\sigma_x(t)$ i $\sigma_p(t)$ i usporedite ih s onima za slobodnu česticu ($\gamma \rightarrow 0$).

ZADATAK 2 Neka je $f(\rho)$ analitička funkcija operatora gustoće ρ . Pokažite da je za općenito mješovito stanje, izraz

$$[f(\rho)] = \text{tr}(\rho f)$$

konstantan u vremenu tako da iskoristite činjenicu da se operator gustoće mijenja u vremenu kao

$$\rho(t) = U(t, t_0)\rho(t_0)U^\dagger(t, t_0)$$

ZADATAK 3 Razmotrimo raspršenje čestice na odbojnom potencijalu

$$V(r) = \begin{cases} V_0, & r < a \\ 0, & r > a \end{cases}$$

Upotrijebite amplitudu raspršenja u eikonalnoj aproksimaciji te optički teorem

$$\sigma_{\text{tot}} = \frac{4\pi}{k} \text{Im}[f(\theta = 0)]$$

da izračunate totalni udarni presjek za raspršenje na potencijalu $V(r)$.

ZADATAK 4 Hamiltonijan za sustav bozona ima oblik

$$H = \sum_{\mathbf{k}} T(\mathbf{k}) a_{\mathbf{k}}^\dagger a_{\mathbf{k}} + \lambda \sum_{\mathbf{l}} \sum_{\mathbf{m}} V(\mathbf{l} + \mathbf{m}) a_{\mathbf{l}}^\dagger a_{-\mathbf{l}} a_{\mathbf{m}} a_{-\mathbf{m}}$$

gdje je λ konstanta, a $\mathbf{k}$, $\mathbf{l}$ i $\mathbf{m}$ su valni vektori. Pokažite da je operator broja čestica

$$N = \sum_{\mathbf{k}} a_{\mathbf{k}}^\dagger a_{\mathbf{k}}$$

konstanta gibanja.